

Bizi-luzetasuna eta Adinkeria Bizkaian

Eztabaida-foroa
Etorkizun kolektiboa eraikitzen

Bilbo, 2026/03/07

Bizi-luzetasuna, aldaketa isila

Eraldaketa zifretan

Bizkaiak Europako jaiotza-tasarik baxuenetakoa du. Aldi berean, bizi-itxaropena etengabe hazten ari da. Horren emaitza pixkanaka inbertitzen den piramide demografiko bat da.

Gizarte-errealitate berriak

Jaiotza gutxiago, bizitza urte gehiago eta isilean aldatzen den gizartea. Etxeak, auzoak eta zerbitzu publikoak eraldatu egiten dira, nahiz eta egunerokotasunean beti ez sumatu.

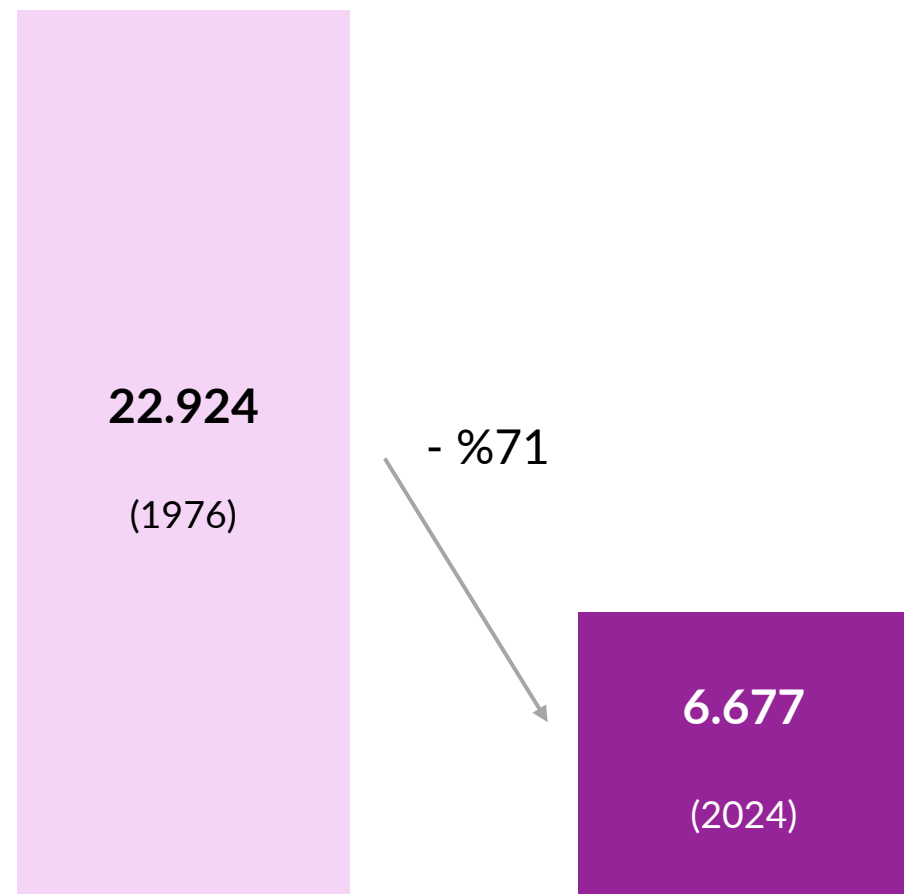
Gizartea aldatu egiten da, beti hautematen ez badugu ere.

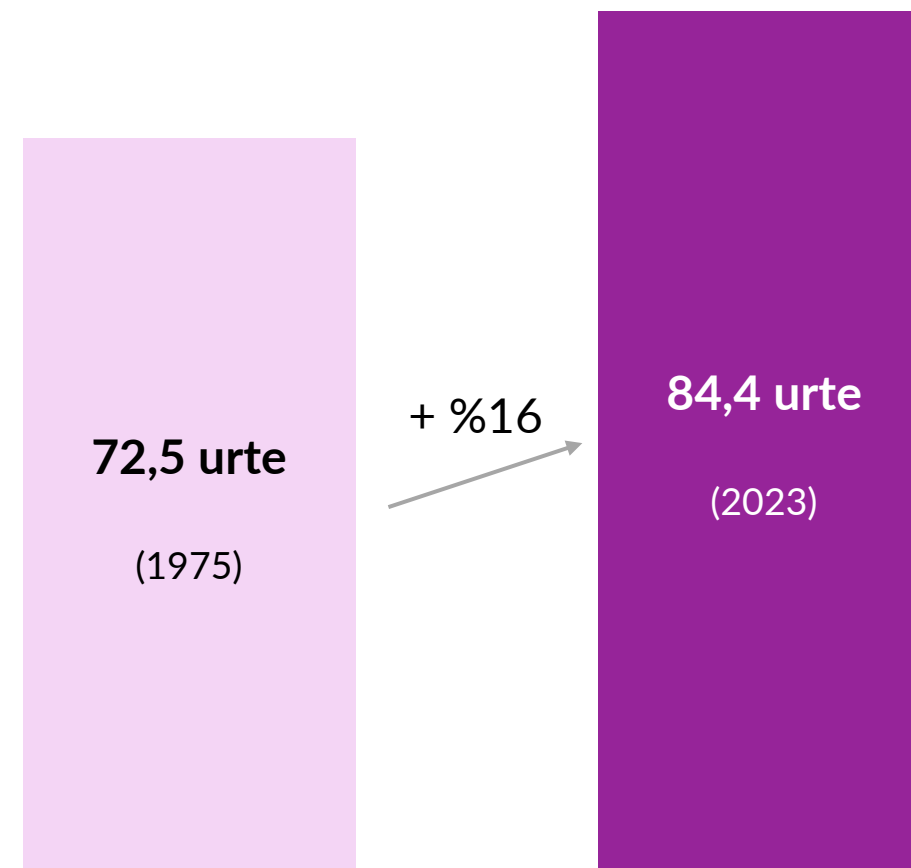
JAIOTZA-TASA

Bizkaian jaioetako pertsonak, urtearen arabera

BIZI ITXAROPENA

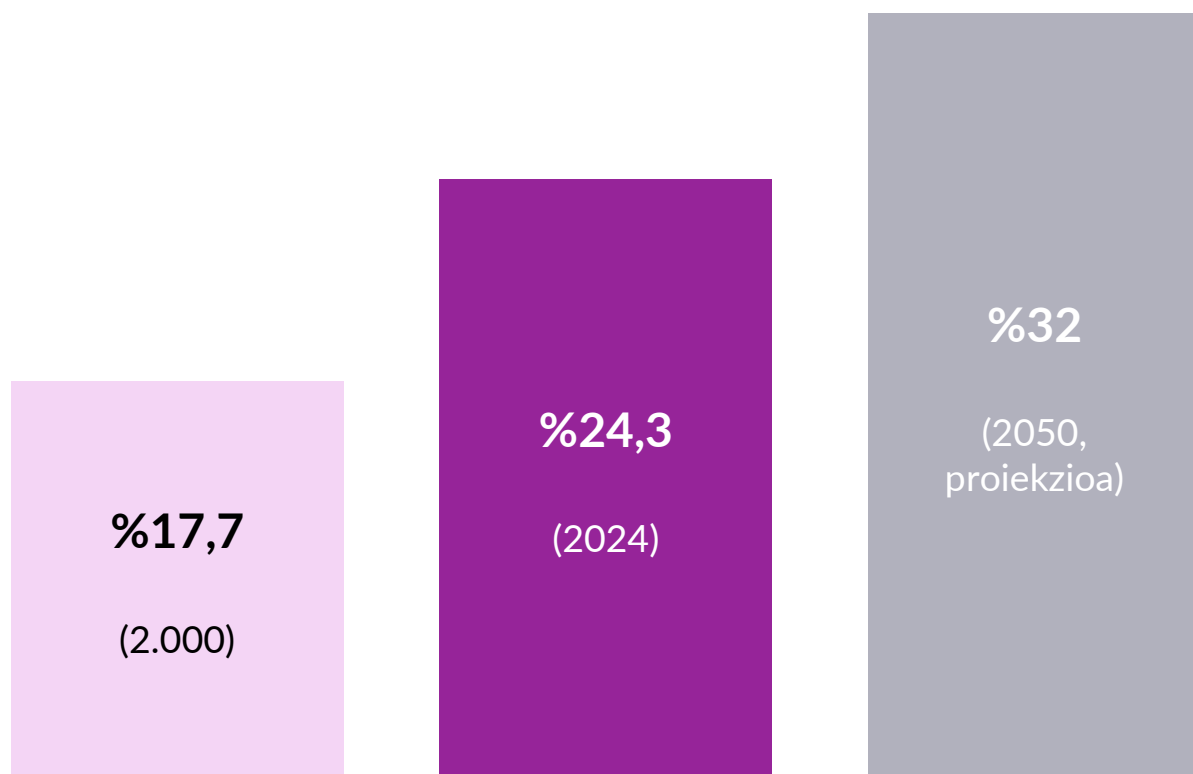
Bizi-itxaropena jaiotzean, Bizkaian

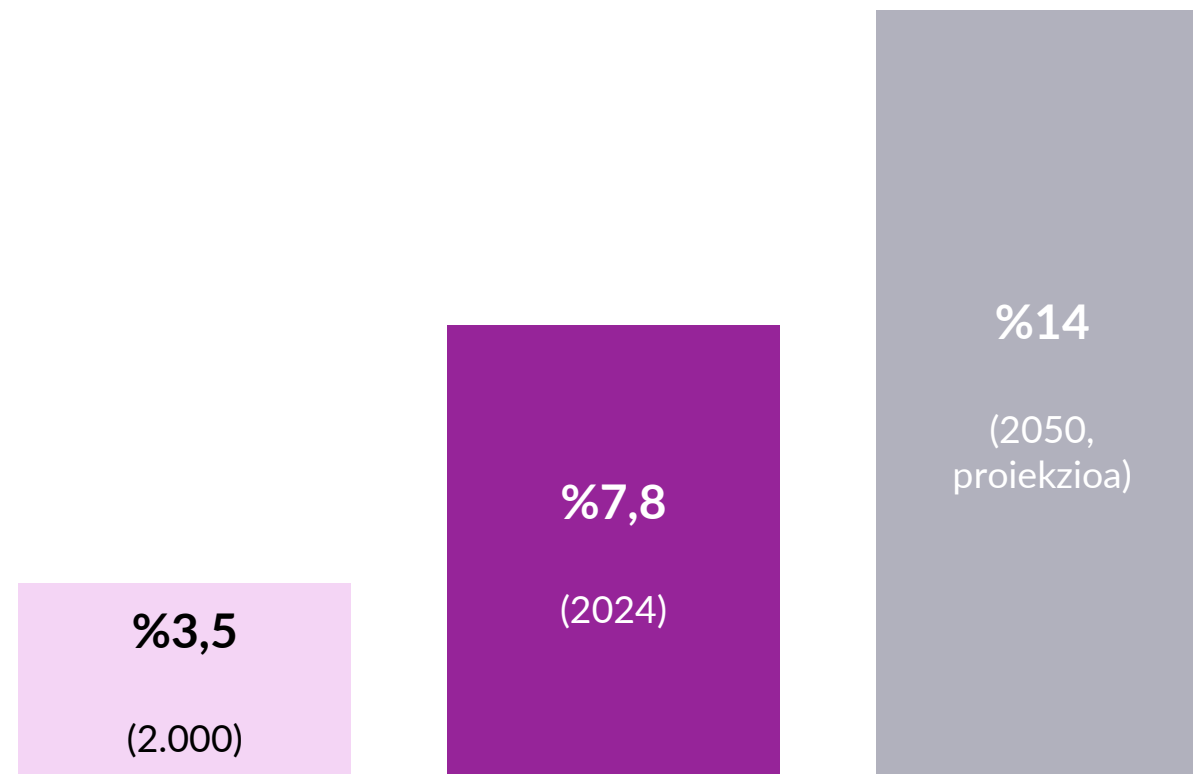
65 URTETIK GORAKO PERTSONAK

Bizkaiko biztanle guztien %

80 URTETIK GORAKO PERTSONAK

Bizkaiko biztanle guztien %

Lorpen kolektibo bat

Bizi-itxaropenaren errekorra

Bizkaia munduan bizi-itxaropen handiena duten lurraldeen artean dago, osasunean eta ongizatean hainbat hamarkadatan egindako inbertsioaren emaitza.

Funtzionatzen duten politika publikoak

Gizarte-kohesioa eta osasun-politikak erabakigarriak izan dira. Urte gehiago bizitzea, batez ere, konkista kolektiboa da.

Konkista partekatua

Arrakasta demografikoa ez da inorena bereziki.
Gizarte oso batek denboran zehar egindako ekintzaren emaitza da.

Bizkaiaren konpromisoa

Estrategia aitzindariak

Bizkaiak erreferente gisa aitortutako bizitza-luzeraren estrategiak garatu ditu, epe luzerako ikuspegia eta tokiko egikaritze-ahalmena konbinatuz.

Berrikuntza instituzional iraunkorra

Bizkaiko Foru Aldundiak konpromiso jarraitua izan du zahartzeari eta ongizateari buruzko politiken berrikuntzarekin.

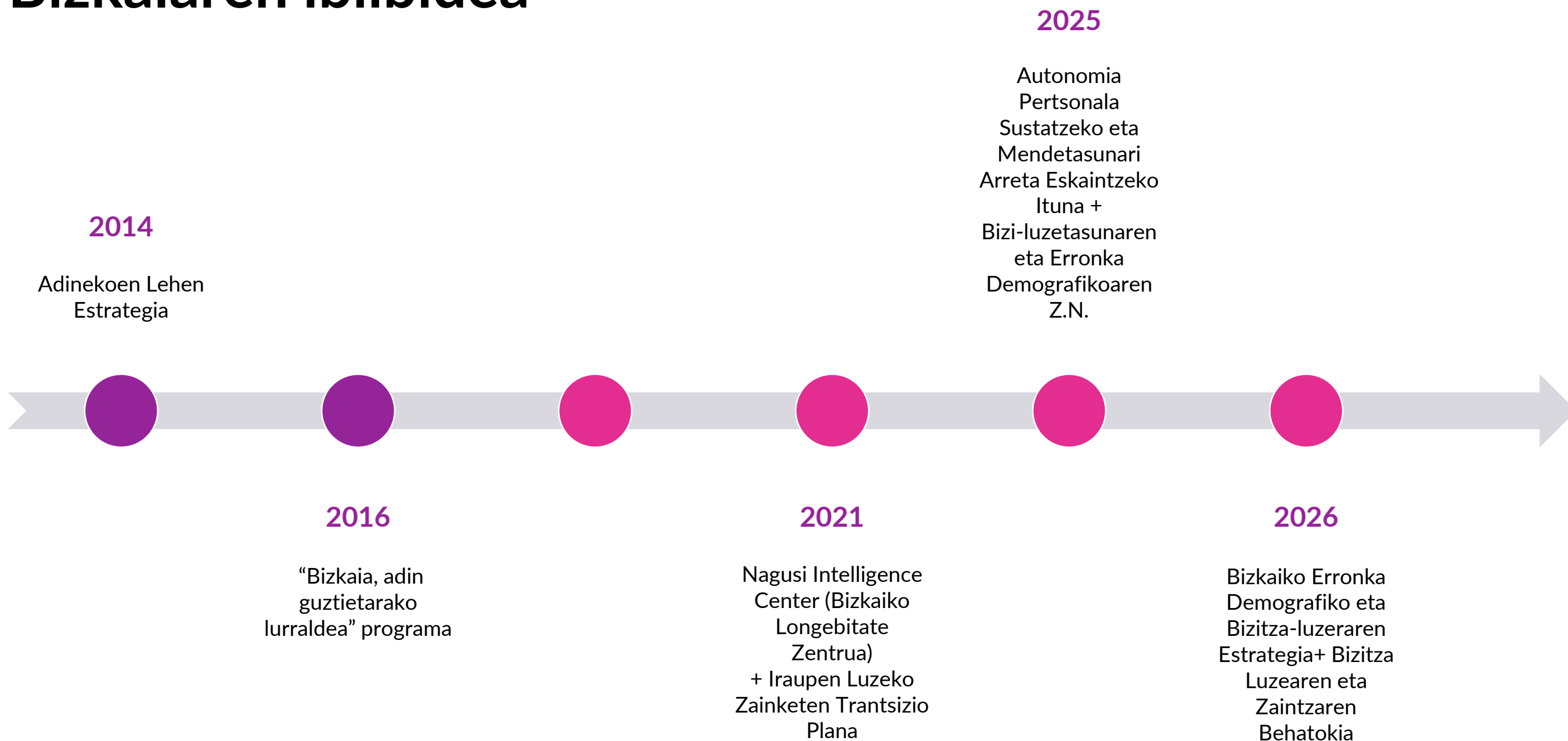
Nazioarteko lidergoa

Bizkaiak bizitza-luzerari buruzko nazioarteko eztabaidetan parte hartzen eta gidatzen du, bere esperientzia emanez eta beste lurralde batzuetatik ikasiz. **Egokitzea ez da nahikoa: lider izan nahi dugu.**

Bizkaiaren ibilbidea

Benetako erronka

Ez da nahikoa gehiago bizitzea

Bizi-itzaropena handitzea arrakasta handia da, zalantzarik gabe. Baina egin behar dugun galdera haratago doa: nolakoak dira urte gehigarri horiek? Osasunarekin, autonomiarekin eta parte-hartzearekin, edo mendekotasunarekin eta isolamenduarekin?

Urteei bizitza gehitzea

XXI. mendeko erronka ez da bakarrik gehiago bizitzea, hobeto bizitzea baizik. Osasun iraunkorra, benetako autonomia eta parte-hartze aktiboa bizi-ziklo osoan zehar. **Hori da benetako helburua.**

Bizi-luzetasunak eszenatokia aldatu du

1

Bizi-ibilbideak

Bizi-ibilbideak luzatu eta dibertsifikatu egiten dira. Erretiroak ez du jada gizartean parte-hartze aktiboaren amaiera markatzen.

2

Belaunaldien arteko elkarbizitza

Lauzpabost belaunaldi aldi berean bizi dira. Familia-, lan- eta gizarte-harremanak birmoldatu egiten dira.

3

Lana, zainketak eta parte-hartzea

Rolak aldatu egiten dira. Bizitza-luzerak ez du beste etapa bat gehitzen amaieran: **gizarte-sistema osoa eraldatzen du.**

Bizitza luzeagoa izatearen ondorioz sortzen ari diren erronkak

Osasun- eta zainketa-sistemak

Osasun-arretarako eta iraupen luzeko zainketarako egungo ereduak eskaera eta itxaropen berriekin zahartzen den biztanleriara egokitu behar dira.

Bizi-luzetasunaren eta ongizatearen arteko aldea

Adineko pertsona orok ez du osasun edo autonomia ona. Bizi-kalitatean desberdintasunak murriztea agindu etikoa eta soziala da.

Nahi ez den bakardadea

Isolamendu soziala da adinekoen osasunerako arrisku nagusietako bat. Hori prebenitzeak ekintza komunitarioa eta politika espezifikoak eskatzen ditu.

Gizarte-iraunkortasuna

Belaunaldien arteko kohesioa eta gizarte-babeseko sistemen iraunkortasuna bermatzea da datozen hamarkadetako erronka nagusietako bat.

Aukera estrategikoak

Kapital sozial aktiboa

Adinekoek esperientzia, denbora eta harreman-sareak eskaintzen dituzte. Kapital hori aktibatzea aukera eraldatzailea da gizartearentzat.

Belaunaldien arteko elkartasuna

Belaunaldien arteko loturak sendotzeak komunitate-bizitza aberasten du eta gizarte-erresilientzia sortzen du aldaketen aurrean.

Berrikuntza politikan

Bizi-luzetasunak ikuspegi berriak eskatzen ditu. **Ongizate politika publikoak berritzeko eta zuzentzeko palanka ere bat da.**

Hesi ikusezina

Gizarte urtetsuetan beti begi-bistakoa ez den erronka bat sortzen da. Titularretan ez da agertzen, ez da erraz neurtzen, baina jarrerak, erabakiak eta egiturak inpregnatzen ditu. Bere eragina sakona da eta bere inpaktua, benetakoa.

Adinkeria

Bizitzak mugatzen dituen hesia da, politikak baldintzatzen ditu eta zahartzearen gaineko begirada kolektiboa moldatzen du.

Zer da Adinkeria

Definizio zabala

Osasunaren Mundu Erakundeak honela definitzen du adinkeria: "**pertsonen adinaren arabera estereotipoak, aurreiritziak eta diskriminazioa**" Modu esplizituan edo erabat normalizatuan ager daiteke.

Adin guztiei eragiten die, baina eragin berezia du adineko pertsonengan.

Estereotipoak

Pertsonak beren adinaren arabera nolakoak diren edo nola jokatu behar duten sinesmen orokortuak eta sinplifikatuak.

Gizarte aurreiritziak

Eguneroko tratua baldintzatzen duten jarrera negatibo normalizatuak, horretaz kontziente izan gabe.

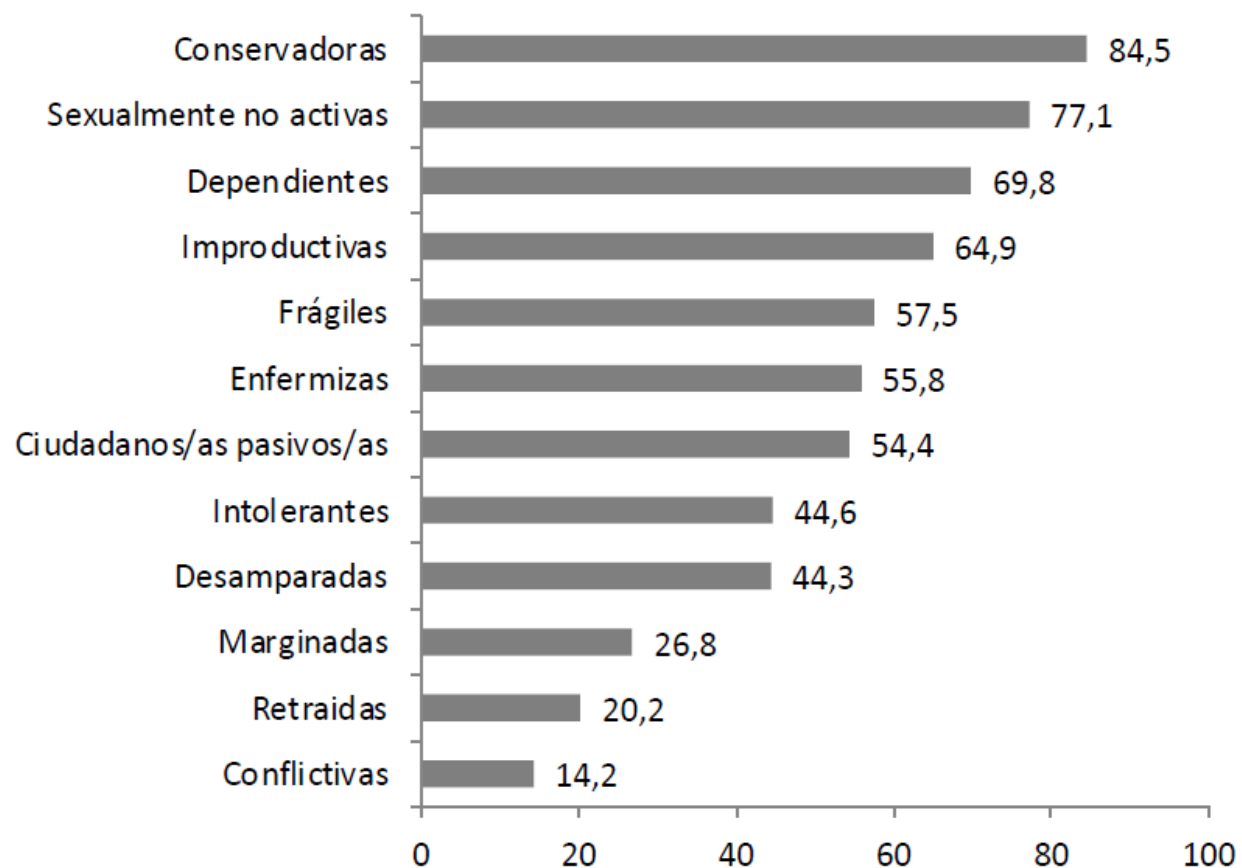
Diskriminazioa

Erakunde-, lan-, osasun- edo eguneroko bizitzan baztertzea edo tratu desberdina ematea.

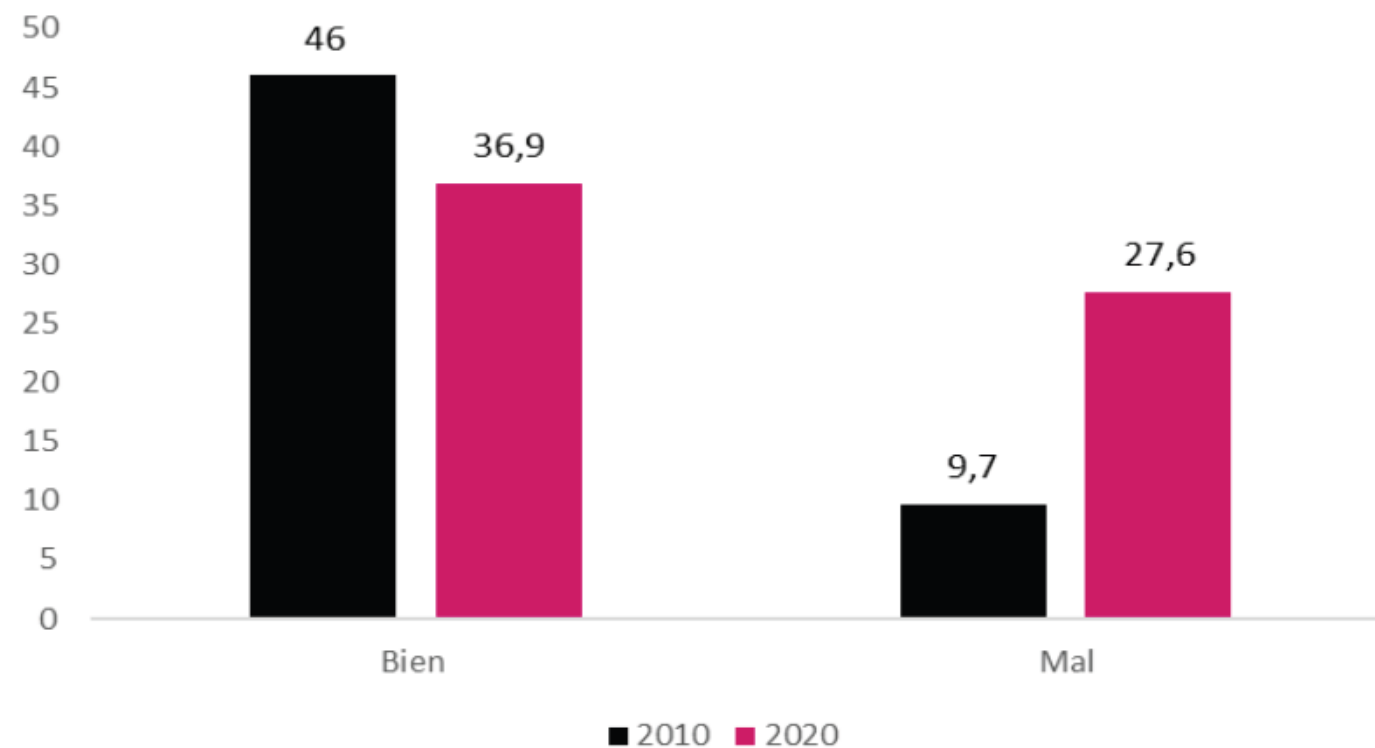
Adinkeriari buruzko datu batzuk

Adinekoei lotutako estereotipo negatiboak

Iturria: Euskadin 55 urte eta gehiagoko pertsonen bizi-baldintzei buruzko azterlana 2020

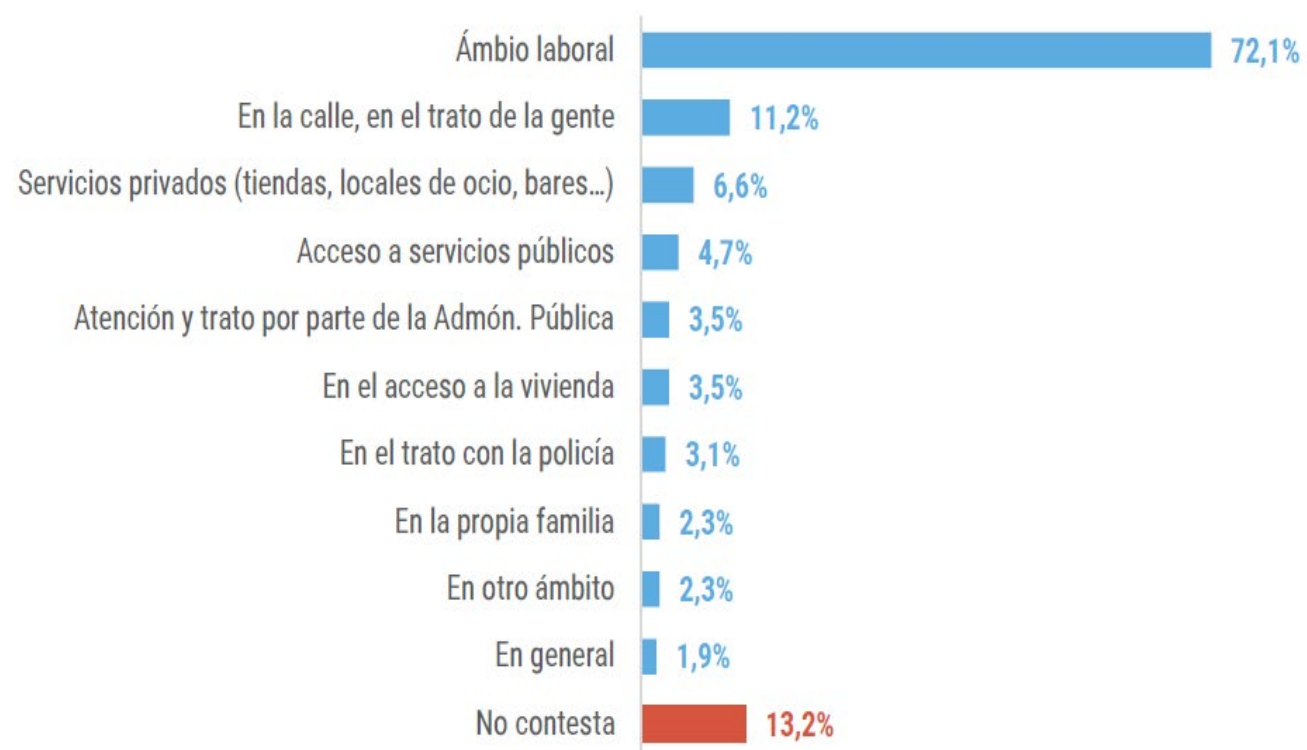
Tratuari buruzko pertzepzioaren bilakaera gizartetik adinekoengana

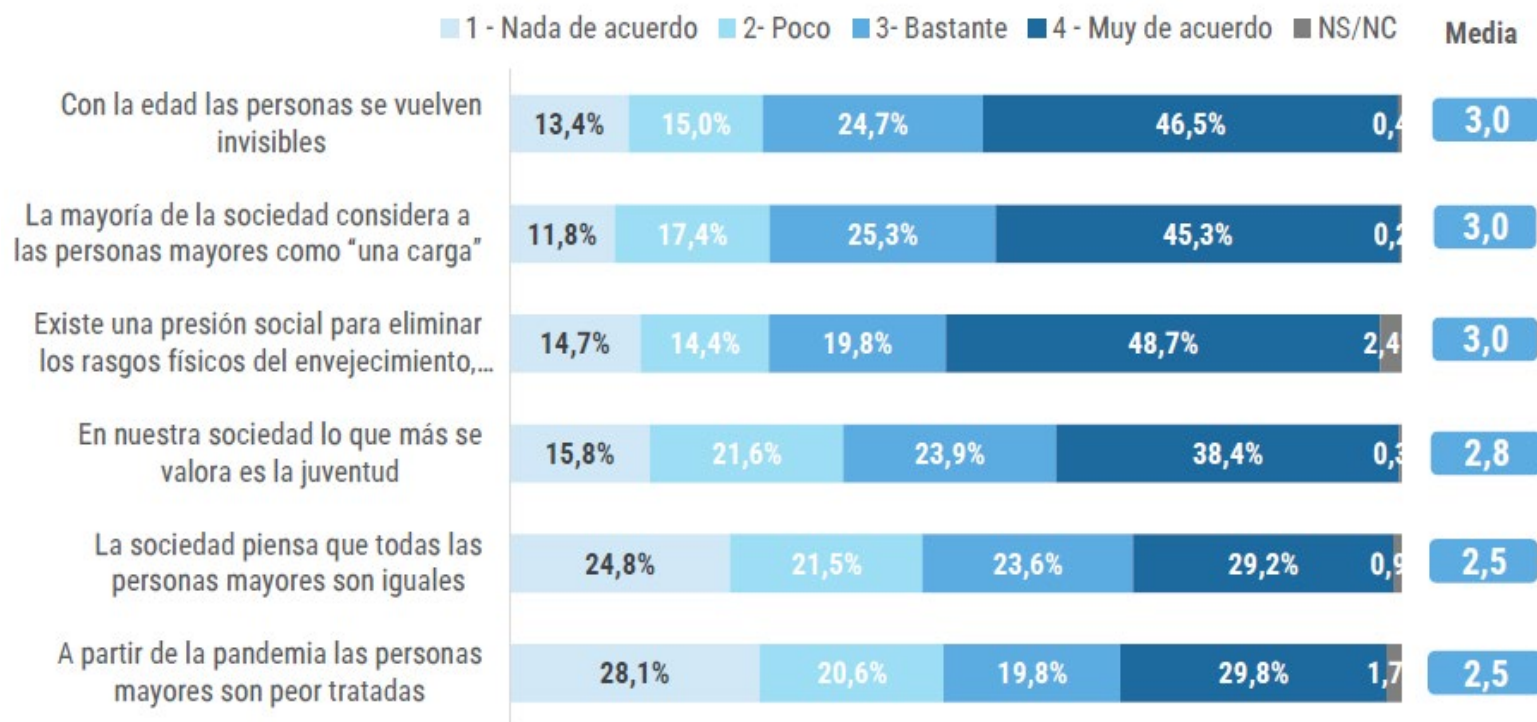
Iturria: 55 eta gehiagoko pertsonen bizi-baldintzei buruzko azterlana urteak Euskadin 2020

Zein esparru edo egoera zehatzetan sentitu da diskriminatuta azken 5 urteetan, adinagatik?

Baieztapen hauekiko adostasun-maila

Iturria: I. Edadismoaren Barometroa" Hablando en Plata"

Iturria: I. Edadismoaren Barometroa" Hablando en Plata"

Adikeriaren 3 dimentsioak

1

Instituzionala

Adinekoak ikusezin bihurtzen edo mugatzen dituzten politika, araudi eta zerbitzuetan dago. Esplicitua edo egiturazkoa izan daiteke.

2

Pertsonen artekoa

Eguneroko harremanetan agertzen da: hizkuntzan, keinuetan, pertsonen adinaren arabera hitz egiteko moduan.

3

Barneratuta

Detektatzeko zailena. Zahartzeari buruzko sinesmen propioak dira, pertsonak egiaztat hartu dituenak, bere bizitza eta parte-hartzea mugatuz.

Barneratutako Adinkeriada heltzeko konplexuena, kanpotik ez datorrelako: barrutik jaiotzen da eta hautematen ez dugunean eragiten du.

Zergatik axola dio adinkeriak

Osasun fisikoa eta mentala

Adinkeria duten pertsonak osasun-adierazle okerragoak dituzte: arrisku kardiobaskular handiagoa, narriadura kognitibo azkarragoa eta bizi-itxaropen aktibo txikiagoa.

Gizarte-partaidetza murriztua

Estereotipo negatiboek herritarren, lanaren eta komunitatearen inplikazioa gutxien dute, eta gizarteari ekarpen baliotsu bat kentzen diote..

Isolamendua eta desberdintasuna

Adinkeria nahi ez den bakardadea zabaltzen du eta dauden desberdintasunak sakontzen ditu. **Ez da kultur arazo bat bakarrik: ongizate publikoaren erronka da.**

Narratiben zeregina

Kontatzen ditugun istorioek garrantzi handia dute

Adineko pertsonak komunikabideetan, publizitatean, politikan eta eguneroko solasaldian nola irudikatzen ditugun, gizarte-errealitate bihurtzen diren talde-itxaropenak sortzen ditu.

Narratiba horiek eragin zuzena dute politika publikoetan, bideratzen diren baliabideetan eta aitortzen edo ukatzen diren eskubideetan.

Begirada aldatu

Ez da errealitatea eraldatzen, lehenik nola ikusten dugun aldatu gabe. Zahartzeari buruzko narratiba berriak eraikitzea-aberatsagoak, bidezkoagoak, errealagoak- premiazko zeregin politiko eta kulturala da.

Adinari buruzko kontakizunak gure etorkizun kolektiboa nola irudikatzen dugun baldintzatzen du.

Zergatik eztabaidatu gai honi buruz

Irtenbide sinplerik gabe

Adinkeriak eta bizi-luzetasunaren erronkek ez dute erantzun tekniko bakarrik. Aldi berean kultura-, gizarte- eta erakunde-aldaketa eskatzen duten fenomeno konplexuak dira.

Herritarren parte-hartzea ez da tramite bat: erabaki publikoen kalitatea hobetzen du.

Eztabaida tresna demokratiko gisa

Esperientzia eta ikuspegi ezberdinak dituzten pertsonek arazo bati buruz elkarrekin arrazoitzen dutenean, sortzen diren konponbideak sendoagoak, zilegiagoak eta inplementatzeko errazagoak dira.

Deliberazioa ez da kontsultatzeko modu bat bakarrik: hobeto gobernatzeko modu bat da, jakituria kolektibo gehiagorekin.

Deliberazio-lanaren ardatzak

Diagnostikoa eta esperientziak

Pertsonen benetako bizipenetatik abiatzea. Bizkaian Adinkeria zein une eta espaziotan agertzen den identifikatzea.

Gizarte narratibak

Zahartzeari buruz gure gizartean nola hitz egiten den aztertzea eta kolektiboki eraiki ditzakegun kontakizun berriak gomendatzea.

Politika publikoak

Eskubideekin eta duintasunez betetako bizi-luzetasuna bultzatzen edo zailtzen duten arau- eta erakunde-esparruak ebaluatzea, eta horiei buruzko hobekuntzak proposatzea

Zainketa komunitarioak

Komunitateko sareek belaunaldien arteko laguntzan izan ditzaketen zaintza-ereduei eta paperari buruz hausnartzea.

Zeren bila gabiltza gaur

01

Hainbat esperientzia entzun

Ahots guztiek dute balioa. Foroaren aberastasuna parte hartzen dutenen adin, ibilbide eta ikuspegi aniztasunean datza.

02

Perspektibak kontrastatu

Gure helburua ez da badakiguna baieztatzea, baizik eta ulermena zabaltzea, norberarena ez den ikuspegiekin.

03

Gomendio erabilgarriak eraiki

Azken helburua da orientabide zehatzak sortzea, erabaki politiko informatuago eta legítimoagoen oinarri izan daitezen.

Ez dugu adostasunik bilatzen, ulermena baizik. Ongi arrazoitutako iritzien ezberdintasuna, berez, emaitza baliotsua da.

Bukaerako ideia

Bizitza-luzerak gure etorkizun kolektiboa birdefinitzen du. Ez da kudeatu beharreko mehatxua, adimenez, eskuzabaltasunez eta epe luzeko ikuspegiz besarkatu beharreko errealitatea baizik.

Erabakiek garrantzi handia dute

Gaur hartzen ditugun erabakiek-Foro honetan, erakundeetan, komunitateetan- bihar zahartzen diren belaunaldien bizi-kalitatea zehaztuko dute.

Gaurko konpromisoa

Gehiago bizitzeak hobeto bizitzea esan nahi du. Autonomiarekin, loturekin, parte-hartzearekin. Asmo horrek guztiok batzen gaitu, adina edozein dela ere.

Gehiago bizitzeak hobeto bizitzea esan nahi du.

Eskerrik asko denoi!!!

Eskerrik asko zuen parte-hartze aktiboagatik, entzuteko eta entzunak izateko prestutasunagatik, eta adin guztietarako Bizkaia bidezkoago bat eraikitzen laguntzeagatik.

Gaurtik aurrera jarraituko duen elkarrizketa baten hasiera besterik ez da.

